

Posudek diplomové práce z oboru církevních dějin na ETF UK

Jana PALÁNOVÁ : DĚJINY EVANGELICKÉHO SBORU V HUSLENKÁCH

(Práce odevzdána 30.11.2009, 155 stran, z toho seznam pramenů a literatury s.147- 151, 13 obrazových příloh.)

Téma je vybráno nejen z chvályhodného zájmu autorky o dějiny, ale i z důvodů ryze praktických. Aby diplomová práce mohla přinést nové poznání, nebo alespoň něčím neotřelým, dosud neznámým, přispět k obsáhlé literatuře věnované církevním dějinám, musí pracovat s „prameny“ dosud netištěnými a mnohdy sice velmi zajímavými, ale bez šance na edici. To je případ zpracování dějin evangelického sboru v Huslenkách. Autorčin manžel Jiří Palán je farářem tohoto sboru od prosince 2006 a od té doby je nejpřístupnějším pramenem sborový archiv, rodinné kroniky, rozhovory s pamětníky včetně vdovy po faráři Staňkovi a emeritním farářem Gregarem.

Metoda diplomové práce patří k oblíbenému druhu „mikrohistorie“, lépe řečeno dějinám viděným zdola, v jejich každodennosti. Na tom malém detailu se možná zrcadlí celý vesmír (tak soudil Komenský), nebo aspoň lze vysledovat dějiny jedné malé evangelické církve na „mikrokosmu“ jednoho jejího společenství.

Metodu „mikrohistorie“ v českých dějinách vypracoval do čtivé dokonalosti Josef Petráň, který české dějiny vysvětlil na příkladu své rodné vsi Ouběnice od středověku po současnost (naposledy *Dvacáté století v Ouběnicích*, knižnice ĎAS, Praha 2009). Troufám si tvrdit, že Jana Palánová tam, kde pracuje s pilně posbíranými a dobře utříděnými prameny, se blíží Petráňovu mistrovství, třebaže jeho knihy pravděpodobně nečetla.

Způsob zpracování je výrazně odlišný v kapitolách, které nutně čerpají jen z literatury většinou pozitivistické a značně konfesionalisticky vyhocené (práce B. a I. Buriana, Z.J.Medka a F.Bednáře) od kapitol, kde má autorka už možnost čerpat z prvních archivních dokumentů k vzniku sboru (zhruba od 5. a 6. kapitoly do konce). Zatímco v prvních kapitolách se s modernějším a někdy i odlišným výkladem vyrovnává v poznámkách, kapitoly zcela samostatné jsou vyvážené a čím dál zajímavější, jak zrcadlí obecné národní dějiny.

Neocenitelným pramenem jsou „účetní knihy“, které spolu s korespondencí, rodovými pamětními knihami a dalšími doklady nutí k zamyšlení, jak významnou roli hrají finance, i když faráři často žijí na samé hranici nouze. (Kupodivu se s tímž jevem setkávám v pramenech k českému předbělohorskému utrakvismu, kde farář je finančně na úrovni nádeníka.) Na druhé straně například „ohlašní knihy“ leckdy suplují chybějící vhled do teologie .

Mikrokosmos evangelického sboru podle pramenů někdy reaguje jako středověká tvrz v dobách víc než pohnutých. Soustřeďuje se na vnitřní život, svátosti, otázky kázně v době nástupu Hitlera a později okupace. S nástupem komunismu řeší otázku křtu : zda doma, nebo v rámci bohoslužeb (s.127n). Vznik samostatné obce Huslenky jako východní části obce Hovězí v životě sboru znamenala v r. 1949 jen změnu názvu. (s.118)

Kritické připomínky nejsou zásadního rázu. Mám zato, že práce je natolik zajímavá i čtivá, že by stála za tištěné zveřejnění (aspoň pro potřeby sboru). Proto by bylo třeba první kapitoly buď zkrátit, nebo doplnit o poznámky pod čarou jako jinou možnost výkladu. Nadto je třeba znovu si práci přečíst a opravit překlady : např. nikoli střed, ale střet na Bílé hoře (s.6), nikoli Římanovi, ale Říčanovi (s.96) atd.

Hodnocení : Diplomovou práci Jany Palánové pokládám za tak poctivou v práci s dostupnými prameny , že s ohledem na kultivovaný písemný projev ji pokládám za přínosnou a výtečnou.

Noemi Rejchrtová
Noemi Rejchrtová